



Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus
Projektipäällikkö Eeva Kopposela

Laihian kunnan lausunto yleissuunnitelmasta VT3 välillä Helsingby-Laihia

VT 3 Helsingby-Laihia –hanketta on valmisteltu toteuttamalla ensin ympäristövaikutusten arviointimenetely. Lausuntokierroksia oli YVA-vaiheessa kaksi, ensin arviontiohjelmasta keväällä 2019 ja myöhemmin arviointiselostuksesta keväällä 2020.

Laihian kunta on erityisesti arviointiselostusta koskevassa lausunnossaan tuonut esille useita ongelmakohtia ja haasteita, joita jatkosuunnittelussa tulisi ratkaista. Suunnittelussa on pyydetty huomioimaan mm. Hulmin ja Potilan alue, missä sijaitsee yrityksiä, koulu, päiväkoti, asemakaavoitettu asuntoalue sekä laajasti haja-asutusalueella sijaitsevia asuinpaikkoja nykyisen valtatie molemmin puolin. Laihian kunta totesi myös lausunnossaan, että vaihtoehto 2a olisi pitkällä tähtäimellä paras YVA-selvityksessä esitetyistä vaihtoehdoista. Tämänkin osalta kunta esitti eritasoliittymää Rudolle, jotta välttyttäisiin erityisen pitkiltä rinnakkais-tieyhteyksiltä ja luotaisin paremmat mahdollisuudet maankäytön kehittymiselle alueella.

Laihian kunnan lisäksi myös Mustasaaren kunta puolsi jotakin vaihtoehdoista 2 jatkosuunnittelun pohjaksi. Hankealue sijoittuu Laihian ja Mustasaren kuntien alueille, joten olisi ensiarvoisen tärkeää, että kuntien näkökantoja huomioitaisiin riittävästi suunnittelussa.

Ympäristövaikutusten arviointimenettelyn valmistuttua Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus on yhteistyössä Väyläviraston kanssa valinnut yleissuunnittelua varten vaihtoehdon 1. Yleissuunnittelun edetessä vaihtoehdon valinta on tarkentunut vaihtoehtoon 1b. Ymmärryksemme mukaan valintaan vaikuttivat alustavassa hankearvioinnissa tehdyt hyöty-/kustannuslaskelmat ja vaiheittain rakentamisen mahdollisuus. Kunnan mielestä valintaan vaikuttaneet asiat tulisi kuitenkin tuoda selkeämmin esille. On muun muassa hieman epäselvää, että sisältyykö rinnakkaisteiden rakentaminen eri vaihtoehdoista laadittuihin kustannusarvioihin. Mikäli rinnakkaisteiden rakentamiskustannukset sisältyvät arviointiin, jää pohdittavaksi arvion todenmukaisuus, sillä rinnakkaisteista ei ole ymmärryksemme mukaan tehty mitään erityisen tarkkoja suunnitelmia tai selvityksiä esimerkiksi maapohjan osalta.

ELY-keskus järjesti yhdessä Rambollin kanssa virtuaalisen yleisötilaisuuden 15.3.2021. Tilaisuudessa yleisöllä oli mahdollisuus esittää kysymyksiä chatin kautta, mutta harmittavasti iso osa kysymyksistä jäi itse tilaisuudessa vaille vastauksia. Tilaisuudesta jäi väistämättä hieman epämääräinen kuva sen suhteen, että miten paljon suunnittelijat oikeastaan tietävät alueesta, johon he näitä massiivisia muutoksia ovat suunnitellemassa.

Vallitsevasta koronatilanteesta johtuen yleisötilaisuuksia ei pystytä pitämään kasvotusten, mikä olisi erityisen tärkeää juuri tämänkaltaisissa hankkeissa. Kattava ja läpinäkyvä vuoropuhelu eri tahojen välillä edesauttaisi sitä, että hankkeessa pystyttäisiin huomioimaan erilaiset näkökulmat osallisilla tyydyttävällä tavalla. Tämä parantaisi valtavasti myös hankkeen hyväksyttävyyttä ja antaisi paremmat lähtökohdat tarpeellisten kaavamuutosten toteuttamiselle.

Yleisötilaisuudessa esitellystä yleissuunnitelmaluonnoksesta oli mahdollista antaa palautetta alkuperäisen aikataulun mukaan vajaan viikon verran yleisötilaisuuden jälkeen. Vastaukset useisiin tilaisuudessa esitettyihin kysymyksiin julkaistiin vasta neljä päivää yleisötilaisuuden jälkeen, joten palautteiden antoaikaa oli pidennetty kolmella päivällä. Tämäkin oli todella lyhyt aika verrattuna siihen, miten isosta alueen asukkaita ja toimijoita koskettavasta hankkeesta on kyse.

Laihian kunta korostaa uudelleen, että nykyisen tielinjan viereen rakennettava uusi ajorata sekä rinnakkais-ten rakentaminen aiheuttavat valtatievarren asutukselle haittaa koko suunnittelualueen pituudelta. Uusi tielinjaus halkoo laajan kylämäisen asutusalueen, ja uudet suunnitellut liittymäjärjestelyt aiheuttavat useita kielteisiä vaikutuksia alueelle. Lisäksi peltolohkojen pirstoutuminen vaikuttaa haitallisesti alueen maanviljelystoimintaan. Nyt suunnittelun kohteena olevassa vaihtoehdossa tulee pitkiä rinnakkaistiejärjestelyjä. Alueelle aiheutuvia haittoja saataisiin vähennettyä, mikäli valtatielle mahdollistettaisiin useampia liittymäkohtia. Jo yleissuunnitteluaiheessa olisi tarpeen pohtia sitä, minkälainen vaikutus tilusjärjestelyillä olisi maatalouden haittojen minimoimiseksi. Lisäksi toimivat meluntorjunnat sekä riistaeläinten kulkureitien avaaminen vaativat kunnan mielestä jo tässä vaiheessa tarkempaa suunnittelua ja eri tahojen parempaa huomioimista. Kevyen liikenteen turvallisuus on myös erittäin kyseenalainen, mikäli kevyt liikenne ohjataan osalla alueesta sekaliikenteisille rinnakkaisteille.

Suunnittelussa tulisi huomioida myös Vaasan ja Mustasaaren alueille kaavoitettua Gigafactory –akkuteollisuusalueen liikennöintiä valtatielle 3, jotta se olisi mahdollisimman sujuva myös Tampereen suuntaan.

Laki liikennejärjestelmästä ja maanteistä sisältää seuraavia kirjauksia (17 §):

”Yleissuunnitelman ja tiesuunnitelman tulee perustua maankäyttö- ja rakennuslain mukaiseen oikeusvaikutteiseen kaavaan, jossa maantien sijainti ja suhde muuhun alueiden käyttöön on selvitetty. Alueella, jolla on laadittavana tai muutettavana oikeusvaikutteinen kaava, voidaan ryhtyä toimenpiteisiin kaavan tavoitteisiin perustuvan yleissuunnitelman tai tiesuunnitelman laatimiseksi.”

”Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet sekä maakuntakaava ja yleiskaava on otettava huomioon siten kuin maankäyttö- ja rakennuslaissa säädetään. Yleissuunnitelmaa tai tiesuunnitelmaa ei saa hyväksyä vastoin maakuntakaavaa tai oikeusvaikutteista yleiskaavaa. Yleissuunnitelma voidaan hyväksyä vastoin voimassa olevaa asemakaavaa, jos kunta sitä puoltaa.”

YVA-vaiheessa laaditussa kaavamuutostarpeiden tarkastelussa todetaan, että jokaisen vaihtoehdon toteuttaminen vaatisi muutoksia tuoreeseen maakuntakaavaan 2040. Pohjanmaan liitto taas on YVA-selostusta koskevassa lausunnossaan todennut, että kaikki esitetyt linjausvaihtoehdot ovat uuden maakuntakaavan 2040 mukaisia. Näin ollen jää hieman epäselväksi, että mikä tulkinta sitten on se oikea tässä tapauksessa.



Ve1a ja Ve1b vaativat toteutuakseen muutoksia sekä Kirkonseudun osayleiskaavaan että Valtateiden vaikutusalueen osayleiskavaan. Muutostarpeita kohdistuu Maunulan ja Alakylän eritasoliittymiin, kevyen liikenteen väyliin sekä useisiin rinnakkaisteihin, joita ollaan suunnittelemassa. Mikäli Ve1 toteutuu, muuttaa se valtatieliittymien vähentämisen vuoksi alueen liikennöinnin luonteen täysin erilaiseksi verrattuna siihen, mitä yleiskaava tällä hetkellä osoittaa. Ve2a ja Ve2b vaativat myös muutoksia yleiskaavoihin, mutta muutostarpeet ovat vähäisempiä verrattuna Ve1:een, sillä yleiskaavoissa on jo pitkän aikaa ollut varaus uudelle tielinjaukselle vaihtoehtojen 2a ja 2b kaltaisena. Ve2c puolestaan aiheuttaisi enemmän muutoksia yleiskaavaan verrattuna vaihtoehtoihin 2a ja 2b.

Vaihtoehtojen 2a ja 2b kaltainen uusi tielinjaus on ollut jo pitkään osoitettuna kunnan yleiskaavoissa. Äkkinäinen muutos vaihtoehtoon 1 ei ole pitkäjänteisen ja suunnitelmallisen kaavoitustyön mukaista. Se myös rapauttaa alueen asukkaiden ja toimijoiden luottoa kaavamerkintöihin, mikäli edes suuret linjaukset eivät toteudu siten kuin kaavoihin on merkitty. Kuten edellä on jo todettu, Ve1 aiheuttaa niin massiivisia muutoksia alueen asukkaille, elinkeinoille ja liikennöinnille, että sen aiheuttamia muutostarpeita voimassa oleviin kaavoihin ei voida pitää millään muotoa vähäisinä. Tämä vaikuttanee väistämättä myös kunnan kaavamuutostoiimiin, mihin kunnalla on yleis- ja asemakaavojen osalta monopoliasema.

Laihian kunta on sitä mieltä, että suunnittelussa tulee ottaa ns. aikalisä ja tarkastella vielä uudelleen eri vaihtoehtoja. Eri osapuolia ja näkökantoja huomioiden voisi vielä löytyä uusia ajatuksia ja toimivia ratkaisumalleja kaikkien esillä olleiden vaihtoehtojen osalta.

Laihiolla 29.3.2021

Laihian kunnan puolesta LAIHIAN KUNNANHALLITUS

Juha Rikala
kunnanjohtaja

Sinikka Alamylläri
talousjohtaja